

POSTANOWIENIE

Dnia 29 maja 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Agnieszka Piotrowska

w sprawie ze skargi J. Z.

o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego wyroku Sądu Okręgowego
w C. z dnia 26 kwietnia 2018 r., sygn. akt VI Ca (...)

w sprawie z powództwa J. Z.

przeciwko Gminie Z.

o zapłatę,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym

w Izbie Cywilnej w dniu 29 maja 2020 r.,

1) odrzuca skargę,

**2) oddala wniosek przeciwnika skargi Gminy Z. o zasądzenie
od powoda kosztów postępowania przed Sądem Najwyższym.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 29 listopada 2017 r. Sąd Rejonowy w Z. zasądził od pozwanej Gminy Z. na rzecz powoda J. Z. kwotę 2 160 zł z ustawowymi odsetkami i oddalił powództwo w pozostałej części. Apelacja powoda została oddalona wyrokiem Sądu Okręgowego w C. z dnia 26 kwietnia 2018 r. W związku z wniesieniem przez powoda J. Z. skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem tego prawomocnego wyroku należy podnieść, że przedmiotem badania w niniejszym postępowaniu jest niezgodność z prawem prawomocnych orzeczeń sądów drugiej instancji kończących postępowanie w sprawie, analizowana przy zastosowaniu autonomicznego pojęcia bezprawności, zgodnie z którym

orzeczeniem niezgodnym z prawem w rozumieniu art. 424¹ k.p.c. jest orzeczenie niewątpliwie sprzeczne z zasadniczymi i nie podlegającymi różnej wykładni przepisami, z ogólnie przyjętymi standardami rozstrzygnięć albo wydane w wyniku szczególnie rażąco błędnej wykładni lub niewłaściwego zastosowania prawa, które jest oczywiste i nie wymaga głębszej analizy prawniczej (por. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 31 marca 2006 r., IV CNP 25/05, OSNC 2007, Nr 1, poz. 17 i z dnia 7 lipca 2006 r., I CNP 33/06, OSNC 2007, Nr 2, poz. 35 oraz wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 27 września 2012 r., Sk 4/11, OTK-A 2012/8/97, Dz. U. 2012, poz. 1104).

Z uwagi na nadzwyczajny charakter tego środka prawnego oraz jego funkcję, wszystkie wymagania wymienione w art. 424⁵ § 1 k.p.c. (konstrukcyjne) powinny być przytoczone samodzielnie, niezależnie od innych, w związku z czym skarga niespełniająca któregokolwiek z nich dotknięta jest tzw. brakiem istotnym, nienaprawialnym w trybie właściwym dla usuwania braków formalnych i podlega odrzuceniu *a limine* na podstawie art. 424⁸ § 1 k.p.c.

Realizacja wymagania wskazanego w art. 424⁵ § 1 pkt 5 k.p.c. polega na przeprowadzeniu umotywowanego wywodu prawnego wykazującego, że w sprawie nie przysługuje skarżącemu jakikolwiek inny, niż wniesiona skarga o stwierdzenie niezgodności orzeczenia z prawem, środek zaskarżenia prowadzący do zmiany lub uchylecia wyroku objętego rozpatrywaną skargą. Nie chodzi tu przy tym tylko o skargę kasacyjną lub skargę o wznowienie postępowania, ale także o inne środki prawne pozwalające na zmianę lub uchylenie wyroku, ewentualnie służące pozbawieniu lub ograniczeniu wykonalności orzeczenia. Wśród tych środków należy wymienić m.in. powództwa opozycyjne (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 30 stycznia 2008 r., V CNP 199/0), powództwo oparte na art. 138 k.r.o. (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 4 grudnia 2009 r., I CNP 91/09, OSNC-ZD 2010, nr C, poz. 85) oraz zwykle i szczególne środki przysługujące w postępowaniu nieprocesowym, przewidziane w art. 523, 539-543, art. 550 § 2, art. 577, 614, 678, 679 i art. 690 § 2 k.p.c. (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 27 stycznia 2006 r., III CNP 23/05, OSNC 2006, nr 7-8, poz. 140).

Z dniem 4 kwietnia 2018 r. ustawodawca wprowadził do polskiego systemu prawnego kolejny nadzwyczajny środek zaskarżenia, a mianowicie skargę nadzwyczajną, której celem jest eliminacja prawomocnych orzeczeń naruszających zasady lub wolności i prawa człowieka i obywatela określone w Konstytucji RP albo w sposób rażący naruszających prawo przez błędną jego wykładnię lub niewłaściwe zastosowanie (art. 89 i nast. ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym, Dz. U. z 2018 r. poz. 5 z późn. zm. - dalej "ustawa o SN"). Skarga ta może być wniesiona w terminie 5 lat od uprawomocnienia się orzeczenia (art. 89 § 3 ustawy o SN), przy czym w okresie 3 lat od dnia wejścia w życie ustawy o SN może służyć podważaniu prawomocnych orzeczeń sądowych wydanych przed wejściem tej ustawy w życie, lecz po dniu 17 października 1997 r. (art. 115 § 1 ustawy o SN). Uwzględnienie skargi nadzwyczajnej - zgodnie z art. 398¹⁵ i 398¹⁶ k.p.c. w związku z art. 95 ustawy o SN - prowadzi do uchylenia zaskarżonego orzeczenia i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania albo do uchylenia zaskarżonego orzeczenia i rozstrzygnięcia przez Sąd Najwyższy na nowo co do istoty sprawy, a więc do eliminacji przyczyny "szkody judykacyjnej", której powstanie zarzuca skarga o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia.

Biorąc pod uwagę, że przyczyny uwzględnienia skargi nadzwyczajnej są zbieżne z przyczynami uwzględnienia skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia (art. 89 § 1 pkt 1 i 2 ustawy o SN), a także uwzględniając unormowanie zawarte w art. 89 § 4 ustawy o SN, należy przyjąć, iż poczynawszy od dnia 4 kwietnia 2018 r. strona wnosząca skargę o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia, wypełniając obowiązek nałożony w art. 424⁵ § 1 pkt 5 k.p.c., musi wykazać, że złożyła do uprawnionego organu wniosek o wniesienie skargi nadzwyczajnej i nie został on uwzględniony. Niewykazanie tej okoliczności powoduje odrzucenie skargi na podstawie art. 424⁸ § 1 k.p.c. (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 30 sierpnia 2018 r., III CNP 9/18, OSNC 2018, Nr 12, poz. 121, i z dnia 20 grudnia 2018 r., III CNP 19/18, nie publ.).

W rozpoznawanej sprawie skarga o stwierdzenie niezgodności z prawem została wniesiona w dniu 23 lipca 2019 r., a zatem już pod rządami obowiązującej

ustawy o SN. Skarżący podniósł, że zaskarżony wyrok nie podlega zaskarżeniu skargą kasacyjną ze względu na treść art. 398² § 1 k.p.c. i wartość przedmiotu sporu, a ponadto brak jest podstaw do wystąpienia z wnioskiem o wznowienie postępowania. Nie wykazał jednak, aby zwrócił się z wnioskiem do jednego z organów określonych w art. 115 § 1a ustawy o SN o złożenie skargi nadzwyczajnej od tego wyroku.

Z tych przyczyn orzeczono, jak w sentencji (art. 424⁸ § 1 k.p.c.)

Sąd Najwyższy nie obciążył skarżącego kosztami postępowania wywołanymi wniesieniem skargi na rzecz przeciwnika skargi, albowiem w odpowiedzi na skargę nie zauważył on, że skarga nie spełnia opisanego wyżej wymagania konstrukcyjnego i nie zawarł w odpowiedzi wniosku, choćby alternatywnego, o jej odrzucenie z tej właśnie przyczyny (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 11 stycznia 2002 r., III CKN 563/01, nie publ.; z dnia 1 sierpnia 2007 r., III CSK 185/07, nie publ. oraz z dnia 19 listopada 2014 r., III CSK 280/14, nie publ.).